

СИЛАБУС

ДИСЦИПЛІНИ

«Філософія»

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціальність	141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка
Освітньо-професійна програма (ОПП)	Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка
Статус дисципліни	обов'язкова
Курс та семестр, на якому викладається дисципліна (освітня компонента – ОК)	2 курс, 3 семестр
Обсяг дисципліни, семестровий контроль	Кредитів – 3. Загальна кількість годин – 90 годин, з них: лекційні - 16 год., семінарські – 16 год., самостійна робота – 58 год. (опрацювання теоретичних розділів, які не викладаються на лекціях) Підсумкова атестація - «Екзамен»
Мова викладання	Українська
Кафедра, що забезпечує викладання	Соціології
Інформація про викладача, що проводить лекційні та семінарські заняття	Кравцов Юрій Сергійович, д. ф. н., професор кафедри соціології, e-mail: Kravtsovyuri0@gmail.com Сторінка викладача на інформаційному порталі ДДТУ: http://www.dstu.dp.ua/Portal/WWW/autor.php?id_prep=182&id_dep=15
Пререквізити (попередні дисципліни, необхідні для опанування)	Історія та культура України в контексті європейського розвитку
Пореквізити (освітні компоненти, в яких будуть використовуватися знання, отримані під час вивчення курсу)	Права інтелектуальної власності, Переддипломна практика, Кваліфікаційна робота
Мета навчальної дисципліни	Забезпечення глибокого засвоєння специфіки філософського осягнення універсуму, людини, історії, культури, права, науки та релігії; формування світоглядно-методологічної культури
Чому можна навчитися (програмні результати навчання)	ПР11. Вільно спілкуватися з професійних проблем державною та іноземною мовами усно і письмово, обговорювати результати професійної діяльності з фахівцями та нефахівцями, аргументувати свою позицію з дискусійних питань. ПР14. Розуміти принципи європейської демократії та поваги до прав громадян, враховувати їх при прийнятті рішень.

Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями (компетентності)	K01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу. K03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. K09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
Політика навчальної дисципліни	1. Відвідування занять. Для здобувачів вищої освіти (ЗВО) очної форми навчання відвідування занять є обов'язковим. Відсутність ЗВО на заняттях передбачає самостійне опрацювання матеріалу та не звільняє здобувача від виконання завдання самостійної підготовки або завдання поточного та підсумкового контролю. За об'єктивних причин (хвороба, академічна мобільність) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням з деканом факультету. 2. Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Поточний контроль здійснюється під час лекцій, практичних та індивідуально-консультативних занять з метою перевірки рівня засвоєння теоретичних знань та практичних вмінь ЗВО і може проводитись у формі: письмового або усного контролю, як під час навчальних занять, так і самостійної роботи (розподіл балів за різними видами діяльності наведено у РП). Якщо у підсумку результати поточного контролю складають не менше 60 балів, то за згодою ЗВО вони можуть бути зараховані як підсумкова оцінка з навчальної дисципліни. При цьому присутність здобувача вищої освіти на заході підсумкового контролю не є обов'язковою. ЗВО, які за результатами поточного контролю отримали менше 60 балів не допускаються до участі у рейтингу на отримання стипендії за результатами семестрового контролю Підсумковий (семестровий) контроль проводиться у відповідності до графіка освітнього процесу та розкладу екзаменаційної сесії, затверджених у встановленому порядку. Підсумкова атестація не є обов'язковою для здобувачів вищої освіти, які упродовж навчального семестру за результатами поточного тестування та самостійної роботи набрали суму балів від 60 до 100. Виконання практичної складової (практичні та лабораторні заняття) є обов'язковою умовою для отримання підсумкової оцінки. Підсумкову атестацію складають здобувачі вищої освіти, які за результатами поточного контролю набрали від 35 до 59 балів або мають бажання підвищити свій рейтинг навчання. Кількість балів, набрана при складанні підсумкової атестації не може бути меншою ніж кількість балів, набрана під час поточної атестації. 3. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність ЗВО є важливою умовою для досягнення ПРН з дисципліни і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролю. Політика щодо академічної доброчесності регламентується

	положенням «Положення про академічні доброчесність у ДДТУ». У разі порушення ЗВО академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання. 4. Політика щодо перескладання контрольних заходів. Перескладання іспиту чи заліку відбувається із дозволу декана факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). 5. Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо ЗВО не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену НПП оцінку у встановленому порядку. Порядок повторного проходження ЗВО контрольних заходів урегульовані процедурами п. 7.5 Положення про організацію освітнього процесу у ДДТУ та Положенням про порядок та умови розгляду звернень та скарг ЗВО ДДТУ. 6. Perezарухування та визнання результатів навчання з освітньої компоненти Перезарухування та визнання результатів навчання з навчальної дисципліни можливе в наступних випадках: - участь здобувача у програмі академічної мобільності (навчання в інших ЗВО України або за кордоном) відповідно до Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу Дніпровського державного технічного університету; - участь у програмах здобуття неформальної освіти відповідно до Положення про неформальну та/або інформальну освіту і порядок визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Дніпровському державному технічному університеті. Загальний обсяг освітніх компонент (як обов'язкових, так і вибіркових) освітньої програми, що зараховуються здобувачу вищої освіти за підсумками визнання результатів неформального та/або інформального навчання, не може перевищувати 25 відсотків відповідної освітньої програми (Наказ МОН України від 08.02.2022 р. №130 «Про затвердження Порядку визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти»). Скористатися такою можливістю здобувачі вищої освіти можуть в тому випадку, якщо вони мають: - сертифікат щодо проходження дистанційного чи онлайн курсу з тематикою навчальної дисципліни; - сертифікат, який підтверджує його участь у науково-практичних і наукових конференціях за тематикою дисципліни
Додаткова інформація	Більш детальна інформація щодо даної ОК (теми лекційних та семінарських занять, самостійної роботи, розподіл балів за різними видами діяльності, шкала оцінювання, перелік методичної, основної та додаткової літератури і т.п.) наведена у РП дисципліни, яку можна знайти на інформаційному порталі ДДТУ

Гарант освітньо-професійної програми

Юрій ШРАМКО

Викладач

Юрій КРАВЦОВ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО:
вченою радою ДДТУ
від « 27 » 06 2024 р.,

протокол № 7

Голова вченої ради

Віталій ГУЛЯЄВ

« 27 » 06 2024 р

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

«ФІЛОСОФІЯ»

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
зі спеціальності 141 «Електроенергетика, електротехніка та
електромеханіка»

за освітньо-професійною програмою

«Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»

Кам'янське 2024

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Дніпровським державним технічним університетом у відповідності до ОПП за спеціальністю 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженою Вченою радою ДДТУ (протокол № 6 від 30.05.2024 р.).

ВРАХОВАНО:

Стандарт вищої освіти зі спеціальності 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» галузь знань 14 «Електрична інженерія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом МОН України № 867 від 20.06.2019р. та зміни до цього Стандарту, затверджені наказом МОН України № 593 від 28.05.2021р

РОЗРОБНИК РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ:

Юрій КРАВЦОВ, д.ф.н., професор кафедри соціології

Гарант ОПП

«Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»

Юрій ШРАМКО

Робоча програма навчальної дисципліни ухвалена на засіданні кафедри соціології від 05.06.2024 р. протокол № 6,

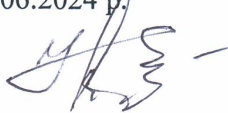
Завідувач кафедри

Костянтин БОГОМАЗ

Робоча програма навчальної дисципліни ухвалена на засіданні кафедри Електротехніки та електромеханіки, протокол № 6, від 05.06.2024 р.

Завідувач кафедри Електротехніки та електромеханіки

Віктор НІЗІМОВ

Ухвалено науково-методичною комісією факультету економіки та соціальних комунікацій 13.06.2024 р., протокол № 6

Голова НМК факультету ЕСК

Наталія КАРАВАН

Ухвалено науково-методичною комісією факультету комп'ютерних технологій та енергетики, протокол № 6, від 13.06.2024 р.

Голова НМК факультету комп'ютерних технологій та енергетики

Роман КЛІМОВ

Ухвалено науково-методичною радою Дніпровського державного технічного університету 20.06.2024 року, протокол № 6.

Заступник голови НМР ДДТУ

Олена ГЛУЩЕНКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань: 14«Електрична інженерія» Спеціальність : 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» Назва освітньої програми: «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» Освітній ступінь бакалавр	Нормативна дисципліна	
Модулів – 1		Рік підготовки	
Змістових модулів - 2		2	
		Семестр	
		3	
		Лекції	
Загальна кількість годин – 90		16 год.	4 год
		Семінарські	
		16 год.	4 год
Тижневих годин для очної форми навчання: аудиторних - 2 самостійної роботи студента – 5,5		Самостійна робота	
		58 год.	72 год
		Індивідуальні завдання	
		-	
		Вид контролю	
		Екзамен	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для очної форми навчання – 1:2,75;

для очної форми навчання – 1:9.0;

2. Мета та завдання навчальної дисципліни. Перелік компетентностей та програмних результатів навчання

Метою є забезпечення глибокого засвоєння специфіки філософського осягнення Універсуму, людини, історії, культури, права, науки та релігії; формування світоглядно-методологічної культури.

Завданням дисципліни є:

- сприяти вдосконаленню загально - гуманітарної підготовки студентів, формуванню гуманістичних культурних орієнтацій та здібностей особистості;
- ознайомити з історією філософської думки і вищими досягненнями людства в галузі філософії;
- навчити занурюватися в різноманітне культурне середовище, здійснити кроскультурний діалог, розуміти особливості смислових універсумів, які

склалися в рамках різних культур, навчити орієнтуватися в багатовимірному соціокультурному просторі; допомагати взаєморозумінню і продуктивному спілкуванню з представниками інших культур;

- показати закономірності складання загальнолюдських цінностей в ході багатовікової еволюції культури, особливості реалізації світового цивілізаційного процесу;
- допомогти опанувати досягнення національної філософської думки і національної культури, зрозуміти їх самоцінність, особливості та місце вітчизняної культури в світовому культурному універсумі;
- надати можливість свідомо і вільно здійснити вибір власної світоглядної позиції.

Згідно з вимогами освітніх програм здобувачі спеціальності 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» мають здобути **компетентності:**

K01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

K03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

K09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

1.6. Програмні результати навчання:

ПР11. Вільно спілкуватися з професійних проблем державною та іноземною мовами усно і письмово, обговорювати результати професійної діяльності з фахівцями та нефахівцями, аргументувати свою позицію з дискусійних питань.

ПР14. Розуміти принципи європейської демократії та поваги до прав громадян, враховувати їх при прийнятті рішень.

3. Програма навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ І.

Змістовий модуль 1

ІСТОРИЧНІ ТИПИ ФІЛОСОФІЇ. ПРЕДМЕТ ФІЛОСОФІЇ. ФІЛОСОФСЬКЕ РОЗУМІННЯ СВІТУ

ТЕМА №1. ІСТОРИЧНІ ТИПИ СВІТОГЛЯДУ

Поняття світогляду. Самовизначення людини в світі. Основні світоглядні питання. Структура світогляду. Структура відношення до світу.

Історичні типи світогляду: міфологія, релігія, філософія. Синкретичний характер міфологічного світогляду. Теогонії та проблема початку світу. Структура міфологічного світу. Боги, герої, демони та людина в міфі. Колективні форми свідомості та колективне несвідоме.

Релігія як форма індивідуального спасіння. Релігійна віра та одкровення. Теїзм, деїзм, пантеїзм і атеїзм.

Філософія як світоглядна система. Філософія як теоретична основа світогляду. Її зміст та призначення. Основні функції філософії: світоглядна, пізнавальна, методологічна, критична, соціально-практична, функції культуротворення і індивідуалізації.

Для самостійного опрацювання

Основні характеристики філософського світогляду: матеріалізм, ідеалізм, монізм, дуалізм, теїзм, пантеїзм, агностицизм. Витоки філософствування. Філософія і мистецтво. Філософія і наука. Сучасна світоглядна парадигма.

Семінарське заняття 1.

ТЕМА № 2. ІСТОРИЧНІ ФОРМИ ФІЛОСОФІЇ. СПОСОБИ ФІЛОСОФСТВУВАННЯ. ФІЛОСОФСЬКИЙ ПЛЮРАЛІЗМ

Філософія в системі культури. Повсякденне і філософське мислення. Категорії культури і філософські поняття. Основні теми і типи філософствування.

Основні проблеми філософії: людина і світ, буття і дух, людина і бог. Структура філософського знання: метафізика, онтологія, гносеологія, епістемологія, філософська антропологія, діалектика, соціальна філософія, філософія культури, філософія мови, філософія релігії, філософія історії, філософія права, філософія науки і техніки, філософія моралі (етика), філософія мистецтва (естетика), глобалістика.

Історичні типи філософії. Есенціальна і екзистенціальна філософія.

Для самостійного опрацювання

Історичні типи філософії. Есенціальна і екзистенціальна філософія. Загальнолюдські цінності і національне в філософії. Філософське обґрунтування і філософська критика гуманізму. Філософія як спосіб мислення і як спосіб життя. Трагічна постать філософа.

Семінарське заняття 2.

ТЕМА № 3. УКРАЇНСЬКА ФІЛОСОФІЯ. СУЧАСНИЙ ФІЛОСОФСЬКИЙ ІРРАЦІОНАЛІЗМ

Особливості української філософії. Український Сократ - Г.Сковорода. Вчення про “три світи”, “дві натури”, “сродна праця”, “нерівну рівність”. Філософія “серця” і кордоцентризм. Філософія П.Юркевича.

Національна ідея та її теоретики: М.Грушевський, В. Вінниченко, В. Липинський, Д. Донцов. Філософія української діаспори. Розвиток філософії в радянській Україні.

Філософська критика розуму у ХІХ столітті.. Філософський ірраціоналізм як умонастрій і філософський напрям. Некласична філософія як теоретична основа філософської думки ХХ століття. Філософське осмислення проблеми ірраціонального (воля, почуття, інтуїція, несвідоме).

«Філософія життя» і її різновиди. Світ як воля і уявлення (А. Шопенгауер). Ідеал надлюдини, критика фундаментальних засад європейської культури і християнства (Ф. Ніцше). Людське життя як культурно-історичний процес (В. Дільтей). Еволюція і творча інтуїція (А. Бергсон).

Відкриття несвідомого. Класичний психоаналіз. Структура психіки за З.Фрейдом. Неофрейдизм та гуманістичний психоаналіз. Колективне несвідоме і його архетипи (К.Г.Юнг). Вчення про соціальне несвідоме, соціальний характер, свободу, любов та відчуження (Е. Фромм). Трансперсональна психологія: новий погляд на людину і Універсум: С.Гроф.

Екзистенціальна філософія. Людина в світі та світ людини. Сутність людського буття. Буття і існування. Християнський ірраціоналізм (С. Кьєркегор). Головні проблеми екзистенціалізму: людина в загальній структурі буття, унікальність людського буття, проблеми свободи, людина в умовах соціальної кризи та граничної ситуації, життя і смерть, сенс людського буття (М. Хайдеггер, К. Ясперс, А. Камю, Ж.-П. Сартр).

Для самостійного опрацювання

Філософська аналітика цінностей західної цивілізації. Нігілізм і нігілісти. Відмова від проєктів тотального перевлаштування світу. Постмодернізм: проєкти перебудови філософії, політики, естетики, мистецтва. Народження «герменевтичного» розуму

Семінарське заняття 3.

ТЕМА № 4. ФІЛОСОФСЬКА АНТРОПОЛОГІЯ:ВЧЕННЯ ПРО ЛЮДИНУ. ФІЛОСОФІЯ РЕЛІГІЇ

Місце філософської антропології в системі філософського знання. Основні проблеми.

Основні проблеми філософської антропології. Вчення про людину в структурі філософського знання. Багатовимірність людського буття і множинність методологічних підходів до аналізу проблеми людини.

Еволюція розуміння людини в історії філософської думки: людина-мікрокосм (антична філософія), людина як образ і уподібнення Бога (філософія Середньовіччя), людина-титан (філософія епохи Відродження), гносеологізація людської сутності (філософія Нового часу, німецька класична філософія), волюнтаристичне розуміння сутності людини (А.Шопенгауер), антропологічна концепція Л.Фейєрбаха, соціоцентрична концепція людини К.Маркса.

Матеріалістична філософія про природу людини. Душа і психіка. Передумови розуму в природі. Свідоме і несвідоме. Діяльність і практика. Роль праці і мови в формуванні свідомості. Виникнення соціальних відносин. Роль

спілкування в становленні людини. Виникнення здібності «відноситися» до світу. Структура світовідношення. Соціалізація індивіда і інтеріоризація людського досвіду. Антропосоціогенез, його історичні форми. Співвідношення понять “людина”, “індивід”, “особа”, “індивідуальність”, “особистість”. Історичні типи особистості. Особистість як сукупність соціальних відносин. Самодіяльність, самореалізація, самоактуалізація і самовдосконалення людини.

Сучасні філософські пошуки сутності людини і сенсу життя. Філософська антропологія ХХ століття. М.Шелер.

Релігійні концепції виникнення і сутності людини. Персоналізм.

Гуманізм античний, ренесансний і сучасний. Сучасна філософія про кризу гуманізму: “феномен людини” (П.Тейяр де Шарден), “масова людина” (Х.Ортега-і-Гассет), “анатомія людської деструктивності” (Е.Фромм).

Проблема свободи і відчуження людини. **Трактовка свободи в контексті необхідності** (Г.Гегель,). **Свобода і обов’язок** (І.Кант). **Відмова від свободи** (Е.Фромм). **Філософія релігії.** Місце філософії релігії в структурі філософського знання. Основні проблеми філософії релігії. Релігія, її сутність, функції, призначення. Світові релігії, їх роль в розвитку людства. Бог, його сутність, модуси и атрибути. Філософське обґрунтування буття Бога. Теодицея. Багатоманітність релігійного досвіду. Нумінозне. Містичний досвід. Сакральне та профанне. Віра і розум. Філософська теологія. Апофатичне і катафатичне богослов’я. Співвідношення Бога і світу: теїзм, деїзм, пантеїзм, панентеїзм, атеїзм.

Сутність і буття Бога. Релігія і містицизм. Віра і раціональне пізнання Бога. Докази буття Бога: онтологічне, психологічне, космологічне, теологічне, моральне, волюнтариське, естетичне. Їх критика.

Для самостійного опрацювання

Філософські пошуки сенсу життя. Ціннісні орієнтації, які впливають на розуміння сенсу життя: гедонізм, аскетизм, героїзм, подвижничество, розчин в Ніщо (буддизм), співпраця з Богом в перетворенні світу (П.Тейяр де Шарден), сумніви в сенсі, втрата сенсу життя, екзистенціальний вакуум (В.Франкл), світоглядний оптимізм и песимізм. Філософське обґрунтування мети людського життя.

Семінарське заняття 4.

Змістовий модуль II.

ФІЛОСОФСЬКЕ РОЗУМІННЯ СВІТУ: БУТТЯ, МАТЕРІЯ, СВІДОМІСТЬ ЯК ВИХІДНІ ПОНЯТТЯ ЕПІСТЕМОЛОГІЇ: ВЧЕННЯ ПРО ПІЗНАННЯ. ФІЛОСОФСЬКІ НАПРЯМИ ХХІ СТОЛІТТЯ

ТЕМА № 5. ФІЛОСОФСЬКЕ РОЗУМІННЯ СВІТУ: БУТТЯ, МАТЕРІЯ, СВІДОМІСТЬ ЯК ВИХІДНІ ПОНЯТТЯ

Буття як філософська проблема. Онтологія і метафізика. Онтологія та теологія.

Категорія буття в історії філософії. Проблема буття в античній, середньовічній філософії, в філософії Нового часу та сучасній філософії. Буття очима постмодерністів. XX століття: проблеми буття людства. Універсум, субстанція, матерія. Витоки буття. Природа як причина самої себе. Спіритуалізм, матеріалізм і ідеалізм. Матерія як філософська категорія і як об'єктивна реальність. Форми буття матерії: рух, час і простір. Діалектика. Форми руху матерії. Субстанційна та релятивістська концепції простору і часу. Класична (І.Ньютон), некласична (А.Ейнштейн) і постнекласична (І.Пригожин) наука про взаємозв'язок руху простору і часу. Історичний та суб'єктивний час. Жива та нежива матерія. Віртуальна реальність

Метафізика: визначення метафізики в різних філософських системах. Світ філософії: світ природи, світ людини, світ символів. Буття природи, буття людини, буття Бога. Буття і небуття. Буття і суще. Онтологічні моделі світу. Монізм, дуалізм, плюралізм. Природне і надприродне. Сакральне та профанне.

Проблема свідомості в філософії. Природа ідеального і матеріального. Відображення як загальна властивість матерії і еволюція його форм. Свідомість і вищі форми психічної діяльності. Свідомість і мова.

Для самостійного опрацювання

Основні категорії: субстанція, субстрат, матерія, рух, простір, час, якість, кількість, детермінізм, частина, ціле, система, випадковість, необхідність, спонтанність. «Макро-» і «мікросвіт». Дух і душа. Світ «повсякденності», «життєвий світ» людини. Суспільне та духовне буття. Рух і розвиток. Основні форми руху. Простір і час.

Семінарське заняття 5.

ТЕМА № 6. ЕПІСТЕМОЛОГІЯ: ВЧЕННЯ ПРО ПІЗНАННЯ

Місце гносеології в системі філософського знання, основні категорії та проблематика.

Теорія пізнання. Специфіка пізнавального відношення людини до світу. Пізнання як форма духовного освоєння світу. Різноманітні форми пізнання: міфологічне, художнє, релігійне, філософське, повсякденне, наукове. Проблема пізнаваності світу. Гносеологічний оптимізм та скептицизм. Агностицизм та його різновиди.

Пізнавальна ситуація. об'єкт, суб'єкт, предмет, мета, засіб, результат. Проблема джерела пізнання. Пізнання як відображення та інтуїція, споглядання та розуміння. Чуттєве пізнання та його форми: відчуття, сприйняття, уява.

Природа раціонального пізнання, його основні форми. Поняття, його роль в пізнанні. Судження, його типи. Умовиводи як форма абстрактного мислення. Емпіричне і теоретичне пізнання. Пізнання і творчість.

Проблема істини. Істина і омана, істина та правда. Віра і переконання. Об'єктивна, суб'єктивна, відносна і абсолютна істина. Істина як процес і результат. Вірогідність і ймовірність. Критерії істини та проблеми верифікації. Співбуттєвість різних дискурсів: метафізики, релігії, науки.

Специфіка наукового та філософського знання. Логіка наукового дослідження, його етапи. Ненаукове знання. Містичний і трансперсональний досвід. Езотеричне і екзотеричне знання.

Для самостійного опрацювання

Проблема методу і методології. Філософські, загальнонаукові та конкретно наукові методи пізнання. Сучасна методологія пізнання. Діалектика, її види - антична, містико-екзистенційна, гегелівсько-марксистська. Типи екзистенційної методології - феноменологічна, герменевтична, екзистенційно-ментальна.

Семінарське заняття 6.

ТЕМА № 7. ДІАЛЕКТИКА ТА ЇЇ АЛЬТЕРНАТИВИ

Світоглядне значення діалектичного розуміння розвитку.

Поняття діалектики. Діалектика як теорія і як метод. Діалектика і метафізика – дві концепції розвитку. Основні принципи діалектики: об'єктивності, цілісності, всезагального розвитку. Історичні етапи розвитку діалектики.

Діалектика як вчення про розвиток та всезагальний зв'язок:

Закони діалектики як закони всезагального розвитку: закон взаємного зв'язку кількісних і якісних змін; закон єдності та боротьби протилежностей; закон заперечення заперечення.

Категорії діалектики як форми всезагального зв'язку: Одиничне, особливе, загальне; Сутність та явище; Зміст і форма; Ціле та частина; Система, структура, елемент; Причина та наслідок; Необхідність та випадковість; Можливість та дійсність; Свобода та необхідність.

Діалектика та її критики. Детермінізм і індетермінізм. Проблема типів реальності і детермінізму в сучасній науці. Основні наукові парадигми детермінізму: “механістична” (Лапласівська), “нежорстких причинних зв'язків” (квантово-механічна), синергетична.

Синергетика – теорія, яка вивчає складні, самоорганізуючі, відкриті, еволюціонуючі системи різної природи. Основні ідеї І. Пригожина. Основні поняття синергетики. Порядок з хаосу. Неврівноважені системи і стани. Спонтанність. Творча конструктивна роль випадковості. Нелінійність розвитку. Сучасні проблеми еволюції і теорія систем. Самоорганізація як основа еволюції. Самоорганізація і еволюція в неорганічних, живих, соціальних і когнітивних системах. Концепція системного методу. Основні ідеї глобального еволюціонізму.

Для самостійного опрацювання

Сучасні проблеми еволюції і теорія систем. Самоорганізація як основа еволюції. Самоорганізація і еволюція в неорганічних, живих, соціальних і когнітивних системах. Концепція системного метода. Основні ідеї глобального еволюціонізму.

Семінарське заняття 7.

ТЕМА № 8. СУСПІЛЬСТВО ЯК ОБ'ЄКТ ФІЛОСОФСЬКОГО ПІЗНАННЯ

Суперечливість світу, в якому живуть люди. Соціальне пізнання як необхідна умова раціональної діяльності людини. Специфіка соціального пізнання. Соціальна філософія як наука, що вивчає загальнолюдські (субстанційні) засади цивілізаційного існування та розвитку суспільства і людини. Суспільство пізнає само себе. Об'єктивність соціального пізнання, його умови. Суспільствознавство як система. Специфіка предмета соціальної філософії. «Основне питання» соціальної філософії та визначення її предмета.

Гуманістична спрямованість соціальної філософії - основна ідеологічна засада соціальної філософії. Інтереси людини, розвитку особистості як вільної творчої індивідуальності в соціальної філософії як головний критерій визначення значущості різноманітних концепцій, оцінки їх місця в історії соціальної думки, ролі в суспільно-історичній практиці. Соціальна філософія як чарівне плетиво національного і загальнолюдського. Людність – субстанційна основа соціального.

Для самостійного опрацювання

Об'єктивність як принцип здобуття та організації знання. Принцип системності, як умова забезпечення вивчення суспільства і його складових як єдиного цілого, як системи

Семінарське заняття 8.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Очна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	с	с.р.	с.п.		л	с	с.р.	с.п.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1 Змістовий модуль 1. Історичні типи філософії. Предмет філософії. Філософське розуміння світу										
Тема 1. ІСТОРИЧНІ ТИПИ СВІТОГЛЯДУ	11,5	2	2	6	1,5	11,5	1	-	10,25	0,25
ТЕМА 2. ІСТОРИЧНІ ФОРМИ ФІЛОСОФІЇ	11,5	2	2	6	1,5	11,5		-	11,5	-

Тема3. УКРАЇНСЬКА ФІЛОСОФІЯ.	10,5	2	2	5	1,5	10,5	1	2	6,25	1,25
Тема4. ФІЛОСОФСЬКА АНТРОПОЛОГІЯ	11,5	2	2	6	1,5	11,5			11,5	-
Змістовий модуль 2. Філософське розуміння світу: буття, матерія, свідомість як вихідні поняття епістемології: вчення про пізнання. Філософські напрями ХХІ століття										
Тема5. ФІЛОСОФСЬКЕ РОЗУМІННЯ СВІТУ	11,5	2	2	6	1,5	11,5	1	2	7,25	1,25
Тема6. ЕПІСТЕМОЛОГІЯ: ВЧЕННЯ ПРО ПІЗНАННЯ	11,5	2	2	6	1,5	11,5			11,5	-
Тема 7. ДІАЛЕКТИКА ТА ЇЇ АЛЬТЕРНАТИВИ	10,5	2	2	5	1,5	10,5	1		9,25	0,25
Тема8.СУСПІЛЬСТВО ЯК ОБ'ЄКТ ФІЛОСОФСЬКОГО ПІЗНАННЯ	11,5	2	2	6	1,5	11,5	-		11,5	-
Усього годин	90	16	16	46	12	90	4	4	79	3

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		очна форма навчання	заочна форма навчання
1.	Основні світоглядні питання. Структура світогляду.	2	-
2.	Категорії культури і філософські поняття. Основні теми і типи філософствування.	2	-
3.	Особливості української філософії. Український Сократ - Г.Сковорода	2	2
4.	Місце філософської антропології в системі філософського знання. Основні проблеми.	2	-
5.	Буття як філософська проблема. Онтологія і метафізика. Онтологія і теологія.	2	2
6.	Проблема істини. Істина і омана, істина та правда	4	-
7.	Діалектика як вчення про розвиток та всезагальний зв'язок. Основні поняття синергетики. Порядок з хаосу.	2	-
8	Суспільствознавство як система. Специфіка предмета соціальної філософії.		
Разом		16	4

6. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття навчальним планом не передбачені.

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва видів самостійної роботи	Кількість годин	
		очна форма навчання	заочна форма навчання
1.	Проробка лекційного матеріалу (0,25 год./1 год. лекційних занять)	4	1
2.	Підготовка до практичних занять (0,5 год./1 год. практичних занять)	8	2
3.	Самостійне вивчення питань програми, які не викладаються на лекційних заняттях (3 – 4 год./1 год. в лекційному викладанні):	46	69
4	Виконання контрольної роботи	-	10
Разом		58	82

8. Методи навчання

Лекції, самостійна робота здобувача освіти з навчальною та довідковою літературою, семінарські заняття, самостійне виконання тестів і підготовка рефератів (для очної форми навчання), виконання домашньої контрольної роботи (для заочників), консультації.

9. Методи контролю

Поточне усне опитування та тестування, оцінка виконання та захисту практичних робіт і курсової роботи, оцінка виконання та захисту контрольної роботи (для заочників), оцінювання рефератів (для денної форми навчання), підсумкова атестація - залік.

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти другого (магістерського) рівня

Модуль 1 Змістовий модуль 1 (Поточне тестування та самостійна робота)								Підсумкова атестація (залік)
Лекційні заняття (теоретичний матеріал) 60 балів								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	100
7	8	7	8	7	8	7	8	
Практичні заняття 40 балів								
Сем1	Сем2	Сем3	Сем4	Сем5	Сем6	Сем7	Сем8	
5	5	5	5	5	5	5	5	

Підсумкова атестація не є обов'язковою для здобувачів вищої освіти, які упродовж навчального семестру за результатами поточного тестування та самостійної роботи набрали суму балів від 60 до 100. Виконання практичної складової (практичні та лабораторні заняття) є обов'язковою умовою для отримання підсумкової оцінки.

Підсумкову атестацію складають здобувачі вищої освіти, які за результатами поточного контролю набрали від 35 до 59 балів або мають бажання підвищити свій рейтинг навчання. Кількість балів, набрана при складанні підсумкової атестації не може бути меншою ніж кількість балів, набрана під час поточної атестації.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ З ТЕОРЕТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ

Оцінювання з теоретичного матеріалу відбувається за наступною схемою. Після проходження кожної теми проводиться тестування, результати якого спочатку оцінюються як відсоток правильних відповідей $A(\%)$, а потім перераховуються в бальну систему за формулою $C=A/100 \times B$, де B – максимально можливий бал за дану тему. Результат округлюється до першого знаку після коми.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

5 балів: студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, формулює філософські питання та розкриває їх стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.

4 бали: студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, формулює філософські питання та розкриває їх стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.

3 бали: студент відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.

2 бали: студент достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.

1 бал: студент не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.

0 балів: студент не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

11. Перезарахування та визнання результатів навчання з освітньої компоненти

Перезарахування та визнання результатів навчання з навчальної дисципліни можливе в наступних випадках:

- участь здобувача у програмі академічної мобільності (навчання в інших ЗВО України або за кордоном) відповідно до Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу Дніпровського державного технічного університету;

- участь у програмах здобуття неформальної освіти відповідно до Положення про неформальну та/або інформальну освіту і порядок визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Дніпровському державному технічному університеті.

Загальний обсяг освітніх компонент (як обов'язкових, так і вибіркових) освітньої програми, що зараховуються здобувачу вищої освіти за підсумками визнання результатів неформального та/або інформального навчання, не може перевищувати 25 відсотків відповідної освітньої програми (Наказ МОН України від 08.02.2022 р. №130 «Про затвердження Порядку визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти»).

Скористатися такою можливістю здобувачі вищої освіти можуть в тому випадку, якщо вони мають:

- сертифікат щодо проходження дистанційного чи онлайн курсу з тематикою навчальної дисципліни;

- сертифікат, який підтверджує його участь у науково-практичних і наукових конференціях за тематикою дисципліни;

- публікацію статті у науковому журналі за тематикою навчальної дисципліни.

Перезарахування та визнання результатів навчання може стосуватися всієї навчальної дисципліни, окремих тем навчальної дисципліни або частини теми, конкретних видів навчального процесу (семінарські/практичні/лабораторна заняття тощо).

Посилання на освітні ресурси, які може відвідати здобувач з метою здобуття додаткових soft skills та підсилення практичних компетентностей:

Прийняття участі у семінарах на сайті «Студія тренд» <https://trend-ua.club/seminar-dilovyj-etyket.html>

13. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	
		незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Кравцов Ю.С. Конспект лекцій з дисципліни «Філософія»/ Укладач Ю.С. Кравцов - Кам'янське, ДДТУ 2023 р.- 124с.
2. Кравцов Ю.С. Методичні рекомендації до проведення семінарських занять з дисципліни «Філософія»/Укладач Ю.С. Кравцов - Кам'янське, ДДТУ 2023 р.- 26с.
3. Методичні вказівки для виконання контрольної роботи здобувачами заочної форми навчання з дисципліни «Філософія»/Укладач Ю.С. Кравцов - Кам'янське, ДДТУ 2023 р.- 18 с.

13. Рекомендована література

Базова

1. Бичко І.В., Бойченко І.В., Табачковський В.Г. та ін. Філософія. Підручник. К.:«Либідь», 2002. – 405 с.
2. Причепій Е.М., Черній А.М., Чекаль Л.Ф. Філософія. Підручник. Вид.2-ге. –К.: Академвидав, 2005. – 368с.
3. Філософія: Навч. посіб. / Л.В. Губерський, І.Ф. Надольний, В.П. Андрущенко та ін., за ред. І.Ф. Надольного. – 4-те вид, випр. – К.: Вікар, 2004. – 457 с.
4. Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення) / За ред. Л.В. Губерського. К.: Знання, 2009. – 621с.

Допоміжна

5. Попович М. В. Бути людиною. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2011. - 223 с.
6. Рассел Б. Історія західної філософії. – К., 2001. – 760 с.
7. Конох М.С., Воронова З.Ю., Гольтер І.М., Бабічева Т. А. Філософія екзистенціалізму в художніх творах авторів Європи та Америки. ДДТУ. - 2010 р. – 345 с.

14. Інформаційні ресурси.

1. www.nbuv.gov.ua - Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
2. www.dstu.dp.ua - Інформаційний портал Дніпровського державного технічного університету.
3. <http://lib-gw.univ.kiev.ua/ukr/opis.php3>. - Наукова бібліотека ім. М. Максимовича.
4. www.library.ukma.edu.ua. - Електронний каталог Наукової бібліотеки НаУКМА.
5. <http://www-library.univer.kharkov.ua/ukr>. - Бібліотека ХНУ ім. В. Каразіна.
5. <http://textbooks.net.ua>. - Підручники онлайн.
6. <http://pidruchniki.com>. - Навчальні матеріали онлайн.
7. <http://stud.com.ua>. - Підручники онлайн.
8. www.gumer.info. - Електронна бібліотека.